

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Avrupa Konseyi İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezayı Önleme Komitesi (CPT), Türkiye'ye Ocak 2021 ve Şubat 2024 tarihlerinde gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin raporlarını 6 Ekim 2026 tarihinde kamuoyuyla paylaşmıştır. Raporlarda ceza infaz kurumlarında işkence ve kötü muamele iddiaları, uzun süreli tecrit uygulamaları, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin infaz koşulları, aşırı kalabalıklaşma, sağlık hizmetlerine erişim ve ayrımcı uygulamalara ilişkin ciddi bulgular yer almaktadır.

CPT'nin Şubat 2024 ziyaretine ilişkin raporunda, Antalya S Tipi Cezaevi'nde mahpusların tokat, yumruk, tekme ve copla darbedildiklerine yönelik inandırıcı bulunan iddialar kaydedilmiştir. Bazı mahpusların kelepçelendikten veya yere yatırıldıktan sonra şiddete maruz bırakıldıklarını aktardıkları belirtilmiştir. İki ayrı vakada ayak tabanlarına copla vurularak falaka uygulandığı yönündeki beyanlara yer verilmiş, bir mahpusun vücudundaki yakın tarihli yaralanmaların aktarılan kötü muameleyle uyumlu olduğu CPT heyetindeki doktor tarafından tespit edilmiştir. Raporda ayrıca iki başka vakada savcılığa şikâyetle bulunulduğu belirtilmiştir.

Yüksek güvenli cezaevlerinde mahpusların ortak faaliyetlere erişiminin son derece sınırlı olduğu, bazı mahpusların aylarca, hatta yıllarca fiilen tek başına tutulduğu tespit edilmiştir. Ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin bir bölümünün günde 21 saat veya daha fazla süreyi hücrelerinde geçirdiği, hücre dışındaki faaliyetlerinin ise çoğunlukla tek başına yapılan açık hava egzersiziyle sınırlı kaldığı belirtilmiştir. CPT, uzun süreli tecridin insanlık dışı veya onur kırıcı muamele boyutuna ulaşabileceği uyarısında bulunarak ağırlaştırılmış müebbet infaz rejiminin hukuki çerçevesinin köklü biçimde değiştirilmesini tavsiye etmiştir.

Raporda ceza infaz kurumlarının kapasitesinin üzerinde mahpus barındırması da önemli bir sorun olarak değerlendirilmiştir. CPT'nin aktardığı resmî verilere göre Ocak 2021'de yaklaşık 192 bin olan mahpus sayısı, Haziran 2024'te 337 bin 760'a ulaşmıştır. Aşırı kalabalıklaşmanın barınma, hijyen, sağlık hizmetleri ve sosyal faaliyetlere erişim üzerindeki olumsuz etkileri vurgulanmış, ceza ve infaz politikalarının yeniden değerlendirilmesi istenmiştir.

CPT, Antalya ve İstanbul-Maltepe L tipi cezaevlerinde kadınların ve LGBT+ mahpusların koşullarına ilişkin de ciddi sorunlar tespit etmiştir. Antalya'da çocuklarıyla birlikte kalan

annelerin uygun olmayan koşullarda tutulduğu, bazı kadınların çocuklarıyla birlikte disiplin amacıyla tek kişilik hücrelere yerleştirilebildiği, hamile ve emziren kadınların beslenme ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığı belirtilmiştir. Ayrıca eşcinsel olduğunu beyan eden mahpusların cinsel yönelimlerini belgeleyen bir sertifika alıncaya kadar aylarca fiilen tek başına tutulmasına son verilmesi istenmiştir.

Raporda psikolojik ve psikiyatrik sağlık hizmetlerinin yetersizliği, sağlık personeli ihtiyacı, mahpusların tıbbi mahremiyetinin korunması ve yaralanmaların usulüne uygun kayıt altına alınmasına ilişkin eksiklikler de ele alınmıştır. CPT, ağır ruhsal hastalığı veya fiziksel engeli bulunan üç mahpusun özel ihtiyaçlarının karşılanması için acil önlem alınmasını talep etmiştir.

Bu bağlamda:

1. CPT'nin Ocak 2021 ve Şubat 2024 ziyaret raporlarında yer alan tavsiyelerden hangileri uygulanmıştır? Uygulanmayan tavsiyeler için belirlenmiş bir takvim ve eylem planı bulunmakta mıdır?
2. Antalya S Tipi Cezaevi'nde CPT tarafından tespit edilen, falaka dahil fiziksel şiddet ve kötü muamele iddiaları hakkında kaç adli ve idari soruşturma başlatılmıştır? Bu soruşturmaların sonuçları nelerdir? İlgili personel hakkında herhangi bir disiplin veya ceza yaptırım uygulanmış mıdır?
3. CPT raporunda yer alan, mahpusların kelepçelendikten veya etkisiz hale getirildikten sonra darbedildikleri iddiaları üzerine hangi incelemeler yapılmıştır? Ceza infaz kurumlarındaki zor kullanma müdahalelerinin kayıt altına alınması ve bağımsız biçimde denetlenmesi için hangi tedbirler uygulanmaktadır?
4. F, S ve Y tipi cezaevlerinde mahpusların günlük hücre dışında kalma süreleri ne kadardır? Günlük en az iki saat anlamlı insan temasının sağlanması ve ortak faaliyetlerin artırılması yönündeki CPT tavsiyeleri doğrultusunda hangi düzenlemeler yapılmıştır?
5. CPT'nin Antalya ve İstanbul-Maltepe L tipi cezaevlerinde kadınların ve çocuklarıyla birlikte kalan annelerin barınma, hijyen, beslenme ve sosyal faaliyet koşullarına ilişkin tespit ettiği sorunların giderilmesi için hangi önlemler alınmıştır? Çocuklarıyla birlikte kalan annelerin disiplin amacıyla tek kişilik hücrelere yerleştirilmesini önlemeye yönelik hangi güvenceler bulunmaktadır?
6. LGBT+ mahpusların cinsel yönelimlerini belgelemeye zorlanmaları ve bu süreçte uzun süre tek başına tutulmaları yönündeki CPT bulguları üzerine hangi işlemler yapılmıştır? LGBT+ mahpusların ayrımcılığa uğramadan güvenli barınma, sağlık hizmetleri ve sosyal faaliyetlere erişimini sağlamak amacıyla hangi düzenlemeler gerçekleştirilmiştir?
7. CPT'nin cezaevlerindeki sağlık personeli eksikliği, psikolojik ve psikiyatrik destek yetersizliği, tıbbi mahremiyetin korunması ve yaralanmaların kayıt altına alınmasına ilişkin tavsiyeleri doğrultusunda hangi tedbirler alınmıştır?
8. CPT'nin Şubat 2024 ziyaretinin ardından acil önlem alınmasını talep ettiği, Antalya S Tipi, Van F Tipi ve Van Yüksek Güvenlikli cezaevlerinde tutulan ağır ruhsal hastalığı veya fiziksel engeli bulunan üç mahpusun sağlık ve bakım ihtiyaçları için hangi işlemler gerçekleştirilmiştir?

9. CPT'nin raporlarında yer alan hak ihlali iddialarının ve tavsiyelerin takibi amacıyla ceza infaz kurumlarında bağımsız denetim mekanizmalarının güçlendirilmesine yönelik hangi çalışmalar yürütülmektedir? CPT tavsiyelerinin uygulanma sonuçlarının kamuoyuyla düzenli olarak paylaşılması planlanmakta mıdır?